

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY

Szerkesztőség:
Dr. Csillag Károly ügyv. irodája
Kazinczy-utca.

Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosztuth-utca Vojnich-palotában

Telefon szám 42.

Nyitólár soronként 30 krajczár

Hétfői szám 2 kr.

Politikai jelszavak.

Nem hisszük, hogy volna még Magyarországon olyan papagály, amelyik ne tanulta volna meg kiejteni ezeket a szöveget: obstructio, ex lex, pour-parler.

Az utca gyerkőcei kiabálják ezeket a szöveget az utcán és a kávésnéknék politikai diskurzusukba belekeverik ezeket a fogalmakat.

Most utóbb a pour-parler járja. Ez annyit jelent hogy megbeszélés, megvitatás és a most használt értelem szerint: politikai megalkuvás.

Pour-parler-kat tartanak a képviselő házban, a folyosókon, a klubokban. Mindenütt alkusznak, meg rá- és lebeszélnek valakit erről meg arról és ezalatt kívül a harag lángja, az emberek egymáshoz közelednek, olyanok akik Bánffyval szóba se akartak állni, azt kérdezik már, hogy tulajdonképpen milyen concessiók árán öhajítja a minisiteri szöveget megtartani, a dissidensket dicsőítők sora erre is meg arra

is érdeklődik, megbocsátanak egymásnak kisebb nagyobb bűnöket, szóval közelednek egymáshoz.

És ezalatt a t. Házban is kedélyesség válik a hangulat. Polónyi ur órákra terjedő szavazást provokál a miatt, hogy a január hónapot magyarosítani kellene és hogy a képviselőház portásának a kabátjára még egy sor gombot kellene felvarrni.

Szellemes mulatság, elég olcsó is, nem kerül bele évente 5 millió forintnál többbe.

És aztán érdemes harcz. Hiszen mégis csak az alkotmány megvédéséről van szó.

A kormány pedig kezd alkudni. Talán már engedni is hajlandó. S teszi ezt abban a reményben, hogy az országos békét sikerül majd az alkotmányosság visszaállításával megteremtenie.

És hátha ez az ellenzék amely már beleharapott az obstrukció édes almájába nem fogja tudni, hogy hol

van az ő jogos követelményeinek a határa?

Vajjon mi lesz az eredmény akkor? Ezt mindenki tudhatja. Tudhatja azt mindenki, hogy a szélsőbaliak nem fognak igyekezni az alkunál a szerénység koronáját kiérdemelni. De annál is inkább igyekezni fognak minden concessiót kinyerni ez alkalommal — mert máskülönben obstruálnak.

És obstruálnak bizonytalan ideig, maguk sem tudván előre, hogy mikor fognak beleunni, vagy mikor unják meg őket.

Mi nem igen bizunk a békében. Nem hisszük, hogy a magyar alkotmány sértetlen visszaállítása megvárakoztatás nélkül mehessen végbe. Ennek a nagy alkotmányos gépnék a működését megakadályozhatja a legkisebb csavar még akkor is, ha ez a csavar nem nagyobb mint egy kis tuczat olyan ember, aki a saját egyéni gusztlusa szerint jár el.

Erről suttoznak most a legfrisebb pour-parler-k.

TÁRCZA.

Az adriai Szirén.

(Egy hajó története).

A „Bácskai Hirlap” eredeti tárczája.
Írta: Nagyikay Cs. György.

Hideg decemberi este volt, már amilyen hideg Fiume nyhe elimája mellett lehetséges. A kőd lassanként leereszkedett az egész tájra, beborítván áthatatlan leplelvel tengert s száraz földet egyaránt.

A mint a nap lenyugodott, feltámadt a bórá, most vette kezdetét az ő uralma.

Előbb csak lassan fűtőcszeve jelenté megérkezését, majd később hatalmasan neki támadt a háztetőknék, lelezártott egy egyet mintegy megakarván próbálni, vajon jól vannak-e odaerősítve.

Tetszhetett neki a mulatság, mert csak nem akarta abba hagyni, de nem a járó kelőknek, kik szorosán húzták össze kabátjaikat magukon, s azon igyekeztek, hogy mielőtt a bórá teljesen ki mutatná foga fehérét, már a biztos otthonból nézhessenek vele farkasszemel.

Itt a bórá.

A kikötőben nyugodtan áll egy hajó a szélvész közepett. A hajó már kopott, kissé rongyos is, de hátsó részén arany betűkkel ékeskedik e szó: „Szirén.” Fittyet hány a

bóra rakoncziatlankodásainak. Ugyiltszik azt gondolja magában, hogy nem azért járt ő négy évtizeden keresztül vakmerően minden veszéllyel szemben, hogy most egy kis szélből megijedjen.

A személyzet 3 matróból, 3 kormányosból, 2 kapitányból és 2 parancsnokból áll, azaz egyszóval van ottan hét ember aki parancsol és három aki engedelmeskedik.

A legénység különben elég jól dolgozik, nagy buzgalommal czipelik a nehéz zsákokat a hajó fenekére, s bármint süvit is a bórá, ők azt észre sem látszanak venni. A hajónak még ma este el kell indulnia, s hiába duzzog az ellen a bórá, ő itten többé nem parancsol. A gőz kazán már be van fűtve, s a fejlődő gőz türelmetlenül várja az időt, midőn kiszabadulva szűk börtönéből, szétoszolhat a tenger végtelenségében.

A bórá erősbödik, ide oda ránczigálja a horgonyon nyugvó hajót, de helyéből kimozdítani nem képes.

A „Szirén” fedélzetéről egy éles fűtly hajtja át a levegőt, mely a környező hegyeken megtörve, sokszoros viszhangot ad.

A horgonyokat lassanként felvontatják, s az előbbinél hosszabb százaszorosan visszavérődő fűtly után, a hajó lassanként megindul, oly méltóságos lassúsággal, mintha nem is dongákat s más effőle árukat, hanem legalább is utasokat szállítana.

Alighogy a hajó a kikötőből kijut, a most már lánczaiból felszabadult bórá keltőzött erővel és dühlvel rohan az uszó alkotmánynak, melynek minden erejét meg kell feszítenie, hogy a szélvész karmaiból ép bőrrel menekülhessen.

A Szirén fedélzetén van az egész személyzet összegyűlve, a kapitányok arczán félelem, a legénységén közönyös nemtörődömség tükröződik.

Kemény munkánk lesz az éjszaka, szakitja meg végre a hosszas hallgatást a legfiatalabb parancsnok, — mert az előbbi szélrohám, úgy vágta földhöz egyetlen irányítunket, hogy darabokra tört, s így a legrosszabbra lehetünk elkészülve, ha csak Pólaig nem bírunk ép bőrrel jutni, hol egy új iránytűt beszerezhetnénk.

E közben beköszöntött az éj, s a „Szirén” legénységének csak most gyűlt meg a baja a háborgó elemekkel. Még talán sohasem rohant a szegény hajó oly gyorsan a szélvész szárnyain mint most, mert csakis így remélhették, hogy mire a fölkelő nap elborítja a Quarnerót, már a pólai biztos kikötőben látnak fittyet a kudarczolt vallott viharok. Már több óráig száguldott a hajó, gyakran irányt változtatva, míg végre halvány fény tűnedezett a hajó felé.

Föld, föld! — kiálták innen onnan, s örömiük leirhatatlan volt.

A bácsmezei szabadelvűpárt népgyűlése.

Zombor, 1899. jan. 8.

Bácsmeze, Zombor sz. kir. város és Zenta r. l. város szabadelvűpártja nagyszabású demonstrációt rendezett fejtő hó 8-án, a megye székhelyén, Zomborban.

Mintegy 3000 választópolgár gyűlt össze f. hó 8-án Zomborban.

Az egyes járások szerint a következő számban voltak jelen a választók: az ó becsei járásból 67, a zentai járásból 63, a bajai járásból 82, a szabalyi járásból 54, a titei járásból 40, a hódcsági járásból 259, a palánkai járásból 130, a kulai járásból 140, az újdéki járásból 80, az apatini járásból 180, az almási járásból 60, a topolyai járásból 70, a zombori járásból 260 és Zenta városából 25 választó jelent meg.

A vidéki választók már fél 9 órakor gyűlekeztek a Jókai-téren. A zomboriak hatalmas csoportokban városrészenként 9 órakor érkeztek a nagygyűlés helyére.

Pont kilenc órakor, a térségen felállított emelvényre lépett Szalay Károly megyei birtokos lelkes szavakban hívta fel a megjelenőket a gyűlés vezetőségének megválasztására. Elnöké nagy lelkesedéssel megválasztott Koczkar Zsigmond kir. tanácsos, a zombori szabadelvűpárt elnöke, ennek ajánlatára pedig jegyzökké megválasztottak: dr. Balogh Ernő, dr. Bikár Nénád és dr. Schneider Kornél.

Koczkar Zsigmond, elfoglalván az elnöki széket, ismerteti a nagygyűlés célját s felkéri a szótásra jelentkezett Kozma László orsz. képviselőt beszédének elmondására. Kozma László magas színvonalú beszédében fejtegeti a politikai helyzetet és előadja, hogy a szabadelvűpárt beszűletes és tisztességes harcos módjára eleget tett s tesz ama kötelezettségének, melylyel a hazának tartozik s az ellenzik az, a mely az alkotmány pilléreit meggingatja.

A beszéd elhangzása után az emelvényre lépett Kupuszarevits Lyubomir zombori g. kel-

eseresplébános s a szerb választóknak, ezek anyanyelvén tárta elő, hasonló szellemben, mint Kozma László, a politikai helyzetet.

A szónok hazafias hangú, szép beszéde általános lelkesedést idézett elő s annak végzetével hosszas zsvívózás és éljenzéssel jutalmazták meg Kupuszarevits Lyubomir hazafias és őszinteségtől áthatott nyílt fellépését.

Schneeberger János ujverházi ág. ev. lelkész állott ezután a nép elé. A szabadelvűpárt ezen évtizedek óta hű és lelkes bajnokának már a megjelenése is mély benyomást tett. Daczára éltebb korának, nem riadt vissza a csikorgós hidegtől, az ut fáradalmaival, hogy Zomborban a nagygyűlésen megjelenjen. a német ajku választópolgárok előtt feltárni a helyzetet. Magas színvonalon áll, de azért a nép gondolkodásához is alkalmazott beszéde az egész hallgatóságot, de különösen a bácskai derék németeket valószínűleg lebilincselte. A nemesen érző és gondolkodó lelkész beszéde után nagy ovációban részesítették.

Ezután Mezey Zsigmond kulai kir. közjegyző felolvasta magyar, szerb és német nyelven s határozati javaslatot terjesztett be.

A határozatnak kérvény útján a képviselő ház elé való juttatására a nagygyűlés Podmaniczky Frigyes báró orsz. képviselőt, az országos szabadelvűpárt elnökét kéri fel, egy szerszind erről a kormányt, az orsz. szabadelvű pártot, valamint Bács-Bodrogh megye, Zombor sz. kir. és Zenta r. l. városok orsz. képviselőit értesíteni rendeli.

Különfélék.

— **Kinevezés.** A belügyminister Bács-Bodrogh vármegyében a gyulafalvai anyakönyvi kerületbe Berkes János községi irnokot, a nadályiba pedig Hubert József községi irnokot anyakönyvvezető helyetteseké nevezte ki.

— **Városi közgyűlés** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 10-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, a melynek egyetlen tárgya az esküdtbírósa-

gy érezte magát a legénység, s lélekszakadva rohant a leoldott mentőcsónakokhoz. Rövid idő múlva már a parton voltak valamennyien, de sehogysem tudták magukat tájékozni. Azt hitték Póába fogja őket terelni a vihar, s ime most egészen ismeretlen helyre jutottak.

Nagysokára oszlatla el a kérésüket egy paraszt ember, aki elmondá nekik, hogy ő most kis kocsjával a flumei piacra visz tejet, s reggeli hat órára már oda kell érni.

— Talán Póába, szóval meg a kapitány hisz Fiuméba 2 óra alatt el nem érhet.

— Önök ügylészik nem tudják, hogy Buccariban vannak, s így Fiuméhez nagyon közel, felel a paraszt. S kölesönös magyarázatok után megértették, hogy hat óráig bolyongtak céltalanul a tengeren, míg végre a kis világító toronytól tévedésbe ejtve Buccari felé vették útjokat, hol utolérte a hajót végzete.

Megkőszönve a parasztnak útbaigazítását a közeli kocszmába mentek, a honnan az első hajóval Fiuméba mentek s új hajóval, ujult erővel kezdték meg pár napi pihenés után nehéz és fárasztó munkájukat.

A vén hajó maradványait halászok találták meg másnap, s nem tudták elképzelni miképpen kerülhetett szerény öbölükbe olyan hajó, melyre ragyogó befűkkel van írva e szó: Szirén.

gokról szóló törvény értelmében az esküdték alaprajzstrómanak elkészítése céljából az özszeirő bizottságba kiküldöttek megválasztása volt a közgyűlésen Trischler Ferenc polgármester elnököt, a ki a sróvini kivánók feljegyzésével Latinovics Szaniszló th. főjegyzőt, a jegyzőkönyvvezetésével pedig dr. Gyurisies György főjegyzőt bízta meg. A bizottsági tagok szép számban jelentek meg. A közgyűlés a polgármester ajánlatára az özszeirő bizottsági tagokat választotta meg: u. m. Bittermann Nandor, Dekker Pált, dr. Krónits Istvánt, dr. Donoszovits Vilmost, Lallosevits Jakobot dr. Pávlevits Jenőt, dr. Thurszky Zsigmondot, Radisevits Sácót, ifj. Bosnyák Józsefet és Heindhoffer Róbertet.

— **Templomrahók.** Ó-Moroviczáról írják:

Az 1893-ik évknek vége felé az ö-moroviczai romai katolikus lelkész azon szomorú tapasztalatra tett szert, hogy a templómban levő Mária szobron csüngött mintegy 30 drb ezüst és legyöbb nagy arany darab, ugy két sziv, az egyik arany a másik ezüst, illetéktelen helyre vándorolt; nevezett lelkész azonnal jelentést tett az illetékes hatóságnak, a mely a nyomozást rögtön és nagy erélylyel meg is indította ugy, hogy a templom harangozójának és gondnokának nagy szegyet kellett ez ügy miatt kiállniok, mert a nyomozó közegek első sorban azokat vették gyanuba és ezért tartottak náluk házkutatást, azonban eredménytelenül. Azóta az ügy teljes feledésbe ment. S im most, hogy Ó-Morovicza is kapott egy m. kir. esendőrörst, a már elfeledett ügy napfényre került. Ugyanis van itt egy Biró nevezetű igen erélyes és ügyes esendőr és ezt feltalálta a 7 év előtt történt templomlopás tetteseit Józsa Lajos, Borsos Sándor, Czékus József és Dávid János helybeli legények személyében, a kik összhangozóan megvallották, hogy ök lopták el az ékszereket, és hogy ök törték fel a perzselyt mivel azonban nem tudták, hogy értékes dolgot loptak, elvitték a lopott darabokat Seffer Ferenc helybeli jómódu szatócs és gabona kereskedőből, a ki átvette tőlük a lopott holmit, cigarettát és ezukrot adván érlette, avagy nemkülömben fejenként négy-négy krajczárt, azaz: egy bugert azon kijelentéssel, hogy ezt azért adja, hogy a dolgot s-nkinek el ne mondják. Mindezt összhangozóan bevallották, sőt az orgazda Seffer Ferenc szemébe mondták, a ki azonban mindaddig teljes tagadásban van. Nagy a községben a felháborodás, sőt már az is hallatszik, hogy némely körök mindent elkövetnek és mindent megmozdítanak, csak hogy Biró esendőr ebből a községből elté-

— **Keménytűz.** Tegnapelőtt d. u. 2 óra tájban Csillag Béláné házában keménytűz volt. A megjelent tűzoltók a tűzet rövid idő alatt localizálták. Kár nincsen.

— **Öngyilkos hivataloszolga.** Ebach Ferenc hivataloszolga ma reggel fölaksztoita magát. Az eset részletei a következők: Eibach Ferenc hivataloszolga ma reggel 7 óra előtt — szokás szerint — be ment a megyeházába. Felment az első emeletre a hova beosziva volt, társainak, a kikkel találakozott, jókedvűen kívánt „jó reggel“-t. Annál nagyobb volt ezek meglepetése, a mikor rövid perc múlva az egyik tisztogatásra alkalmazott rab a palota felügyelőnek azt jelentette, hogy Eibach fölaksztoita magát. A palotafelügyelő nyomban felsietett az első emeletre s ott az egyik aljegyzői szobában Eibachot az ajtóra felakasztoita találta. A vékony szineget rögtön elvették, de hasztalanul. A nyomban előhívtott dr. Hável József zombori járásorvos élesztési kísérletei is sikertelennek maradtak.

A hajó sebességét megkésztették, s a tulfúrtól kazán pőfékelve és süstörögve bocsátá ki magából a meggyülemlett gőzöket. A legénység már mindennel készen volt, a mit elő kellett készítenie, a csónakokat leoldozták, hogy Polába a kikötést minden nehézség nélkül végre lehessen hajtani s vár-ták azon pilanatot, midőn a „moló“ partjai előtt eisuhanó hajóról az átdobott köteleket biztos ponthoz lehet majd erősíteni.

De milyen sötétnek, ridegnek tetszett nekik mostan, a mások villanyos fényben uszó pólai kikötő, míg most, csak a már előbb észrevett világító torony halvány, alig pislogó lángja világított.

De talán csalódtak, hogy oly közel gondolták magukat a parthoz, holott — mint a sötétség mutatá — még nagyon is messze lehettek.

Idejük sem maradt, hogy ezen eshetőség felett elmélkedjenek, mert egyszerre csak nagy roppanás, s az azt követő óriási robbanás hirtelen megszakította gondolataik fonálát. Legelőbben elvágódtak a fedélzetten, s csak az egyik kapitány érczes hangjára tértek magukba midőn az izgatottan rohan le híd-járól kiáltva: „Meneküljön a közeli partra, a kinek élete kedves, a kazán szétrobbant, a hajó elmerül!“

Mint a kit hideg vízzel vernek fel álmából!

— **Az örökség.** Szuvajcsics István sándori lakos folyó hó 8-án délelőtt 11 óra tájban elment elhalt testvérének özvegyéhez, Szuvajcsics Miklósné szül. Merkova Lálnéhoz kezében nyitva tartott zsebkéssel s mondotta neki, hogy neki pénzt adjon a bátyja örökségéből, különben agyonszurja, mire a megátadott nő azt válaszolta, hogy ő nem tartozik neki semmivel s nem is ad neki, hanem takarodjék a házából. Erre Szuvajcsics a nőre vetette magát s a szobából az udvarra vonzolta, ott a földre tepervén, nyilván agyonszurni szándékozott, mert balkezelével a nő nyakát, jobb kezével pedig a zsebkést emelte rá, de segélykiáltásra Molotinovic Lyuba oda ugorva, Szuvajcsicsot s nőről lerántotta s így lett vége a további harcnak. Szuvajcsics a zsebkéssel együtt a szabadkai kir. ügyésznek átadott.

Zeneestély Ó-kanizsán.

Nagyon szép estélye volt f. hó 8-án az ó kanizsaiaknak. Az ottani ifjuság a korcsolya egyesület javára zeneestélyvel egybekötött táncvigalmat rendezett a nagyvendéglő dísztermében, melyet zsufozásig megtöltött a kisváros és környékének intelligenciája. A terem igen izlésesen volt fel díszítve — egyik sarkában a pódium volt felállítva, melyen néhány perczel nyolc óra után Kiss Irénke és Pfeiffer Margit kisasszonyok jelentek meg a közönség zajos tapsai között és Mozart: Figaró lakodalmi cz. művéből adtak elő egy csinos részletet zongorán meglepő ügyességgel. Ezután következett Várady „Rákoczy Rodoston” cz. melodramája, melyet Gergei Erzsike szavalt el nagy hatással, Herczegh Edéné urnó discret zongora kísérete mellett. Alig hangzott el a második számot dicséző taps, mikor az est fénypontja, Vojta Antal hegedűjátékát csodálta a distingvált közönség. Vojta Bott J. Audante cantabilejét interpretálta rendkívül precízitással. A gyönyörű mű összes szépségei érvényre jutottak itt, a legnehezebb futamok könnyed előadása, tiszta stacetói bálmalta ejtették a közönséget. A gyönyörű hegedűsólót Krahl Margitka kisasszony egy bájos fiatal leány kísérte zongorán. A fiatal művész nő pianói remek kerete volt a hegedűjátékának. Az előadókat háromszor hívta a lelkes közönség a dobogóra. A változatos műsor 4. száma Herczegh Ede által előadott vig magán jelenet volt, mely végig derűtségben tartotta a közönséget. Majd neves zeneszerzőnk Gaál Ferenc: Magyar ábrándját adta elő nagy sikerrel dr. Roxer Gyuláné urnó. Dr. Roxer Gyula és More Sándort dicséri a műsor utolsó száma, melyben a férfi vegyes kar adott elő Abt-től három dalt.

A közönség lelkes hangulatban tapsolta az előadókat, kik meg is érdemelték az elismerést.

A hangverseny után táncba indult a fiatal-ság, melynek csak a hajnal vetett véget.

A jelen voltak közül a következők neveit jegyezhetjük fel: Roxer Gyuláné, Herczegh Edéné, Schuller Gáborné, Rónai Gyuláné, Kiss Sándorné, Tripolszky Józsefné, Kiss Antalné, Tóth Józsefné, Király Sándorné, Trunka Istvánné, Huszágh Istvánné, Hoffmann Józsefné, Zsiday Imréné, Pintér Józsefné, Popovics Györgyné, Bérczy Morné, Grünfeld Hermanné, Bruck Pálné, Krahl Lajosné, Aczél Károlyné,

Csiszár Jozsefné, Solymos Atüláné, Körnöczy Lászlóné, Kiss Edéné, Bednark Károlyné, Körnöczy Pálné, Csiszár nővérek, Kiss nővérek, Krahl Margit, Pfeiffer Margit, Zsani Etel, Gergei Erzsi, Király Margit, Wolff Erzsike, Várady Eza, Katona Ilonka, Kálmán Berta, Vörös Juliska, Marothy Pannika, Némethi Juliska.

S Z I N H A Z.

Thurán Anna.

Január 10.

Kápolnáy Juliska jutalomjátékára szépen megtelt ma este a színház. A jutalmazottal hosszan tartó zajos tapsal fogadta a közönség és gyönyörű virágkosarat, emléktárgyakat nyújtottak át társulatunk kedvenc tagjának.

Kápolnáy Juliska szerepét szépen megtámasztotta, rendkívül bájos megjelenésű poetikus Thurán Anna volt, ki negyedik felvonásbeli börtönjelenetében művészi alakított.

A tapsok nemcsak azért szóltak neki, mert az ő jutalomjátéka volt, de mert egyedül ő érdemelte ma este ki a közönség elismerését — míg a többi partnerei — kivéve egyes jeleneteiben Baróthi (Konstili) és Lomniczy (Velitorisz) és episod szerepében Fóti Fridát — szóra nem érdemesek.

Felnyelmeztejük őket, hogy ily készségtelenséggel nem szabad a közönség elé lépni, mert hogy botrány nélkül folyt le az előadás, azt a jutalmazottak köszönhetik.

Meg kell itt emlékeznünk Geiger A. Mór két újabb zeneszerzeményéről, melyet ma este felvonás közben ő maga dirigált. Mindkét mű magyar motívumokon épült fel és különösen a „Magyar Nyitány” rendkívül szép. A szerzőt zajos tapsokkal tüntette ki a közönség.

Fatinicza.

Január 11.

Másodszor ment ma este e szezonban ez a régi szép operette sokkal jobb előadásban, mint az első repriznél. A zene szépségei ma teljesen érvényre jutottak úgy Gábos, mint Juhasz primadonnák ma igen jó voltak disponálva, az első felvonás quartettje és a harmadik tertettje, de különösen a második felvonás nagy duója ma rendkívül szépek voltak. Örömmel regisztráljuk, hogy rég volt olyan kellemes operette estéken részes közönségünk, mint ma este. A karok, de még a zenekarok is kifogástalanul működtek.

Törvénykezés.

A megrágalmazott községi jegyző.

Czirák József kishegyesi jegyző nevét olvasóközönségünk ismeri már azokból a nyílt támadásokból, miket Gergely János kishegyesi polgár lapunk hasábjain ellene intézett. Ez a két harcziás fél állott tegnap kir. törvényszékünk büntető tanácsa előtt, ahol is Czirák József községi jegyző vádat emelt Gergely János ellen mert őt alaptalanul feljelentette a törvényszéknek. A kir. törvényszék Crainicean Mihály kir. tszvéki h. elnök elnöklété alatt Szerdahelyi Sándor és Dr. Berke Viktor bírákból alakult tanácsban ítélték az ügyben és daczára annak, hogy a Czirák ellen tett feljelentés folytán az eljárás beszüntették — Gergely Jánost felmentette a vád és követ-

kezményei alól. Az ítéletben maga a megrágalmazott községi jegyző is megnyugodott, miért is jogerőssé vált.

A kishegyesi községi élet illusztrálása céljából igatjuk ide az ezen alkalommal Gergely János védő ügyvédjének Dr. Csilla G. Károlynak ez alkalommal elmondott védbeszédét:

Tekintetes kir. törvényszék!

Csak elismeréssel adózhatom a tek. vádhatóság azon most előterjesztett indítványa iránt, hogy ebben az ügyben a bizonyításnak tag teret akart engedni. De amidőn a kir. törvényszék végzésileg már kimondotta azt, hogy a bizonyítást el nem rendeli, legalább is azt kellett feltételeznem, hogy a t. vádhatóság vagy semmisségi panaszt jelent be, vagy pedig ami a dolgok rendjének megfelelően: vádját elejtendi.

Maga a vádhatóság hangoztatta el a védencczem érdekében felhozható legnagyobb jogi érvet, — hogy ez a bűnügy tárgyalanná vált azon indoknál fogva, mert ebben az esetben csak egy nem bízható kísérleti cselekmény képezi a rágalom tárgyi okát. De annál nagyobb tévedésbe esett a mélyen t. vádhatóság, ha abban a nézetben van, hogy ezen bűnügyben döntő ténykörülmenyt képez az, hogy Gergely János viselkedet-e úgy, hogy akár a községi jegyző, akár a rendőri közeg jogosítva volt őt letartóztatni. Ezen felfogás szerint ugyanis ebben az esetben védencczem rágalmazást követelt volna el mindkét panaszos ellen, állítván róluk hogy jogtalan cselekmény követtek el ellene.

Valamint a mondatban nem lehet az alanyt az állítványtól elválasztani az értelem rovása nélkül, éppogy nem választható el a Gergely lármájától az az eset, amely azt megelőzte.

Méltóztassék csak egy futó pillantást vetni erre az esetre és rövid vonásokban előtünk áll Czirák községi jegyző ur egész életműködésének a képe.

Czirák községi jegyző ur a néppel szemben hatalmas és gőgös és a felebbvalókkal szemben meghunyászkodó hivatalnok, a ki évtizedeken keresztül községének átka volt — egy független állampolgárt, akit a nép bizalma községi képviselővé tett, ripók pandurjaival és irnokaival megpofoztat. De nemcsak hogy ezt az ocsmány merényletet elköveti a polgárok tisztessége ellen, — de amikor bosszuja már belet, maga áll oda és röhög a meggyaláztatáson — mintegy kifejezve azt, hogy mi kár hogy a törvény a hotbűntetést eltörölte, mert bizony, ha módjában állott volna akkor meg is botóztatta volna Gergely Jánost. És miért tek. kir. törvényszék?

Azért, mert Gergely János ember volt a maga lábán, nem hunyászkodott meg a nagyságos jegyző ur önzés által vezetett akaratára előt, azért mert Gergely János felfoldozta magát a közügynek, daczolt azzal a veszes rendszerrel, amely Kishegy községét a tönk szélére juttatta, azért mert Gergely Jánosnak szíve, esze és szava volt ahhoz, hogy a sötétben vezetett nép utját az ő tiszta és becsületes gondolkodásával megvilágítsa.

En magam is tek. kir. törvényszék ennek a községnek a gyermeke vagyok és így kettős kötelességet teljesítek, amikor ez ügyet kellőleg megvilágítom. En magam is éreztem már együtt a nép fívalt azt a méltatlanságot, a melylyel a bosszu nagy mestere Czirák József ezt a községet elárasztotta, magamnak is fáj hogy szülőfaluam olyan ember kezébe jutott, a ki a nép ellen bosszút forral, az embereket a vádoltak padjára igyekszik hurcolni, — aki ahelyett hogy a nép áldására tette volna magát méltóvá — gyűlöltés tette magát, — aki az önzést annyira viszi, hogy mindezek daczára elvárja azt, hogy a község a jegyzői rónutódlást elismerje és az ő vejét válassza meg utána.

Ha tehát való is volna az, amit Czirák jegyző ur állít, hogy nem ő rendelte el Gergely János letartóztatását, hanem az elhunyt emberre hivatkozik, hogy azt Pece Pál tette, vajjon mondja meg a jegyző ur itt a szemembe nem prult el akkor mikor megtudta, hogy a községhez szentélyében a polgári tisztességet

olyan aljasan és olyan szemérmetlenül sárba tiporják, hogy egy tisztességes polgárt egy községi képviselőt felfofoznak, nem futotta át lelkét a szégyen érzete akkor, ha arra eszmélt, hogy ez az ő erkölcsi vezetésére bízott község szentélyében történik?

Ő maga beismeri, hogy látta és hallotta a történeteket — és mégis egy hajszállal sem adott elégtételt a megsértett becsületnek — sőt amint látja a tek. kir. törvényszék, még ide mer állani panaszszal, hogy büntessék meg Gergely Jánost mert őt feljelentette és nem tudta bizonyítani állításait

Tek. kir. törvényszék! Az önök nagyrebecsült bírói lelkében látom én a bizonyítékokat. Nem hosszú idő választ el bennünket attól az időtől, hogy itt ezen a helyen a törvény ridég betűi helyett az esküdtbírók lelküismerete fog itélkezni. Ezt a szellemet látom én már az önök lelke felé is közeledni, akik ebben az esetben sem fognak súlyt helyezni arra, hogy a község emberei a jegyzői önkényről annyira rettegnék, hogy még az igazságot is csak félve merik vallani, akik egyrészt látva itt maguk előtt egy községi jegyzőt, akit a bosszu vezérelt e helyre, a kinek védenésem még ha biztosan tudná is hogy elítéli, egyetlen egy szót nem adna azért hogy vádjától elálljon, másrészt pedig látva maguk előtt védencemet, akit egy jegyző bosszúja és gögje megtörni nem tudott aki hajthatatlanul ostromozza annak bűneit a nyilvánosság előtt és az esküdtszék előtt amely nemsokára itélkezni fog a Cziráky elleni ügyekben, — mint mondám a háttérnek ilyen megvilágításában fogják elbírálni tekintetes bíró urak ezt az ügyet és bizton hiszem, hogy védencemet felmenteni fogják és végső esetben is ha a törvény ridég betűit akarják csak alkalmazni, védencemet csak a legenyhébb büntetésben fogják részesíteni!

NYILTÉR*)

Szabadka, 1899. jan 11-én.

Amidőn mindazon t. polgártársaimnak, kik a f. hó 14-én megtartandó társas vacsora rendezése és sikere körül buzgalkodtak, valamint, mindazoknak akik azon résztvenni öhajtottak, irányomban ragaszkodásukért szívem mélyéből köszönetet mondok; egyszersmint a leghatározottabban kijelentem; miszerint ezen kitüntetés nem illetvén meg jobban engemet, mint hitközségi tagtársaim közül bárkit is a kik engem, nézeleimet s elveimet osztották s támogatták — azt épen ezen okból a legmélyebben érzett hálaim kíséretében magamtól elhárítom. Amidőn még barátaim és elvtársaim jóindulata bizalmát számomra továbbra is kikérem

vagyk tisztellel
Dr. Klein Adolf.

*) E rovat alattikért nem felelős a Szerk.

Titkár (felolvasó)

kerestetik ki a magyar és német nyelvben jártas.

Értesítést ad a kiadóhivatal.

14039 szám 1898 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mácskovics Leontin végrehajtható Vojnics Tunis Mária (Gergely leánya) végrehajtást szenvedő elleni 130 frt — kr tőke követelés és járuléka iránti

végrehajtási ügyében a szabadkai kir. trvszék, a szabadkai kir. járásbíró (területén) levő Szabadka város határában fekvő szabadkai 6771 sz. területben A I 7698 és 7699 hrsz. a. foglalt Vojnics Tunis Mária (Gergely leánya) nevéin álló 430 és 466 □ öl területű szegedi szőlő és kert 215 frtban; az ugyanazon beléltbeli A I 7700 7701 és 7702 hrsz. a. foglalt 1125 □ öl 117 □ öl 1565 □ öl területű kert lakház és szőlőre 896 frtban, végre az ugyanazon beléltbeli A I 7794. hrsz. a. foglalt szántóra 136 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1899. évi február hó 4-ik napján délelőtti 9 órakor a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 21 frt 50 krt 89 frt 60 krajczárt 13 frt 60 krajczárt készpénzben vagy 1881 LX t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 november hó 1-én 3333. sz. a. kelt Igazságügy. miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán, a kir. trvszék telekkönyvi hatóság 1898 évi december hó 21-ik napján.

Dr. Eperjessy Béla
kir. tszék bíró.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁCS, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszté

MAR CZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes mülappal
50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünk néve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhó ábrázolatok lesznek. Képes melléklet, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi muzeumot nyújtanak az előfizelőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemlékekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk kívül emelik a mű becsét, az egészet művészi értéket adnak.

Ez a tizenköt kötet a legfontosabb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenköt hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója barátja, tanácsadója, minden ur háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát a nagy magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzeten.

Több füzet semmikép sem less.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára 30 kr.

A füzetes kiadáshoz díszes bőrkötést táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvárúsnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

- kötelenkinti utánvétellel bérmentve,
- havi 1 frt 50 kros részlefizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedőhöz vagy a legközelebbi kiadóhoz intézendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

vagy mutatónyfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.